

Lucrarea se încheie cu concluzii generale (p. 125–126), un util glosar explicativ de termeni tehnici folosiți pe parcurs (p. 127–129), izvoare și bibliografie (p. 131–136), precum și cu rezumate în limbile franceză, engleză și germană (p. 137–140).

Volumul de față își datorează existența unui program lansat în 1989 de către municipalitatea din Montbéliard, de construire a unui centru comercial cu parcare subterană în cartierul Velotte – unul dintre cele mai vechi cartiere ale orașului. Săpăturile de salvare începute în 1991, mai întâi punctual pentru a determina suprafața ocupată de vestigii arheologice, iar în anii

1993–1994 extensiv, au dus la excavarea unei suprafețe de 3000 m². Deși materialele rezultate în urma cercetării nu au nimic extraordinar, ele fiind comune, lucrarea constituie o interesantă valorificare interdisciplinară a unor săpături arheologice urbane de salvare, care s-ar putea constitui într-un model de urmat și la noi.

În final remarcăm condițiile grafice foarte bune cu ilustrația introdusă în text, ceea ce face mult mai ușor consultarea lucrării, precum și rezumatele în limbi de circulație inclusiv în limba franceză deși volumul este redactat în această limbă.

Adrian Ioniță

PARASCHIVA VICTORIA BATARIUC, *Cahle din Moldova medievală (secolele XIV–XVII)*, Muzeul Național al Bucovinei, Suceava, 1999, 314 p., 96 fig.

Volumul reprezintă teza de doctorat și totodată rodul muncii desfășurate mai bine de 20 de ani într-un domeniu al arheologiei medievale până nu demult ignorat. Lucrarea se deschide printr-un cuvânt înainte purtând titlul: *Retrospecție a universului mirific al cahlelor*, sub semnătura prof. Victor Spinei, (p. 7–9), după care urmează lista abrevierilor (p. 10–15) și introducerea (p. 16–20). Lucrarea se structurează în 8 capitole: I. *Istoricul cercetărilor* (p. 21–33); II. *Soba din cahle pe plan european și teritoriul locuit de români – cu privire specială la Moldova. Apariție și dezvoltare* (p. 34–57); III. *Ateliere specializate în producerea cahlelor. Tehnica de lucru* (p. 58–80); IV. *Tipologia și cronologia cahlelor* (p. 81–97); V. *Motive decorative pe cahle* (p. 98–133); VI. *Reconstituiri*

de sobe (p.134–143); VII. *Concluzii* (p. 144–152); VIII. *Catalogul cahlelor* (p. 153–188).

Volumul este însoțit de un indice onomastic și toponimic (p. 189–196), de o bogată ilustrație (p. 197–293), precum și de un rezumat în limba germană (p. 295–314).

Lucrarea este extrem de utilă deoarece reprezintă prima sinteză privind problematica cahlelor descoperite într-o parte a teritoriului românesc, precum și datorită bogatului material arheologic prezentat.

Condițiile grafice sunt foarte bune, iar rezumatul în limba germană o face accesibilă și specialiștilor de peste hotare.

Adrian Ioniță

ALEXANDRU MADGEARU, *Români în opera Notarului Anonim*, Cluj Napoca, 2001, 295 p., 5 fig.

Lucrarea apare ca al XXVII-lea volum din seria Bibliotheca Rerum Transsylvaniae sub egida Fundației Culturale Române, Centrul de Studii Transilvane.

Autorul, care a anticipat acest volum cu o serie de studii referitoare la problematica respectivă, și-a structurat lucrarea în trei mari părți fiecare cu mai multe subcapitole. După introducerea (p. 9–16) urmează partea I. *Izvorul*, care cuprinde: cap. 1 *Cine a fost Notarul*

Anonim? (p. 19–25); cap. 2 *Credibilitatea operei Notarului Anonim* (p. 26–50).

Partea a II-a „*Blacii din Pannonia*” cuprinde capitolele: 1. *Analiza textului* (p. 53–72); 2. *Populația romanică din Panonia în secolele V–X* (p. 73–104); 3. *Români din Panonia* (p. 105–114).

Partea a III-a este structurată în: 1. *Credibilitatea relatării despre cucerirea Transilvaniei* (p. 117–149); 2. *Mărturiile arheologice ale primei pătrunderi maghiare în Transilvania*

(p. 150–158); 3. *Voievodatul din bazinul Someșului Mic. Fortificațiile. Populația, Dăbâca, Cluj-Mănăștur, Moigrad, Ortelec, Zalnoc, Șirioara, Castrum Clus, Voievodatul* (p. 159–205).

Lucrarea se încheie cu un capitol de concluzii (p. 206–209), după care urmează lista abrevierilor (p. 210–211), bibliografia (212–219), un rezumat în limba engleză (p. 220–234) și un indice al numelor de persoane și localități (p. 235–259).

Volumul reprezintă o trecere în revistă a principalelor puncte de vedere privindu-i pe

români în opera Notarului Anonim, la care se adaugă părerea autorului care încearcă și o îmbinare a informației scrise cu cea arheologică. După o privire critică asupra realităților arheologice, autorul propune și existența unor noi orizonturi culturale arheologice pentru perioada respectivă.

Lucrarea este accesibilă atât specialiștilor cât și publicului larg, iar condițiile grafice sunt foarte bune.

Adrian Ioniță

STUDIA IN HONOREM ION NICULIȚĂ, CHIȘINĂU, Edit. Cartdidact, 1999, 326 p.

Volumul de studii pe care-l supunem atenției cititorilor reprezintă un călduros omagiu adus profesorului universitar dr. Ion Niculiță, decanul Facultății de Istorie de la Universitatea de Stat din Moldova, la împlinirea vârstei de 60 de ani. Cu această ocazie Facultatea de Istorie, prin concursul direct al discipolilor și colaboratorilor profesorului, a găzduit o suită de manifestări științifice, printre care menționăm colocviul „Interferențe culturale în spațiul românesc în mileniul I a. Chr.–I p. Chr.” și lansarea volumului omagial, ambele evenimente bucurându-se de prezența și participarea întregii elite arheologice din Republica Moldova, cât și a unor personalități marcante din România.

Volumul în cauză debutează cu un *Cuvânt înainte*, semnat de rectorul Universității de Stat din Moldova, prof. univ. dr. Gh. Rusnac, urmat de o trecere în revistă a activității științifice și pedagogice de peste patru decenii întreprinse de acest neobosit cercetător și profesor (T. Arnăuț, *Magistrul I. Niculiță la 60 de ani*), care s-a materializat într-o bogată zestre științifică, însumând 3 studii de sinteză și peste 80 articole privind diverse aspecte ale istoriei civilizației antice din spațiul românesc în mileniul I a. Chr. – I p. Chr. (A. Zancoci, *Lista publicațiilor profesorului I. Niculiță*).

Conținutul de fond al volumului îl constituie cele 23 de articole, care cuprind o largă paletă tematică și cronologică, începând cu paleoliticul mijlociu și terminând cu Evul mediu timpuriu. Disponerea acestora s-a făcut în ordine cronologică, principiu pe care-l vom respecta și noi: I. Borziac, V. Chirica, *Considerații referitoare*

la musterianul din spațiul dintre Nistru și Prut; O. Larina, V. Petrenko, I. Sapojnikov, *Materialul ceramic al culturii ceramicii bandliniare. Așezarea Mainova Balka din Ucraina*; V. Sorochin, *Cronologia relativă și absolută a așezărilor aspectului regional Drăgușeni–Jura*; N. Ursulescu, *O variantă de statueta antropomorfă cucutenian-tripoliană*; E. Sava, *Istoricul cercetării și contribuții noi la periodizarea și cronologia absolută a culturii Noua*; A. László, E. Safta, *Un tip de obiect de bronz, de origine nord-pontică, descoperit în Moldova Centrală*; V. Sîrbu, G. Jugănar, *Practici magice la tracia culturii Babadag*; A. Zancoci, *Fortificațiile hallstattiene timpurii din spațiul est-carpatic*; O. Levițki, V. Haheu, *Necropola hallstattiană târzie de la Giurgiulești*; T. Arnăuț, *Necropola getică de la Giurgiulești*; R. Ursu Naniu, *Motivul hipomorf în arta și economia sacrului la geto-daci*; V. Banaru, *Unele aspecte ale raporturilor greco-indigene în baza ceramicii de import din cadrul complexelor funerare din afara coloniilor nord-vest pontice*; N. Mateevici, *Contribuții la cercetarea și studierea materialului ceramic grecesc din cetatea getică de la Butuceni*; N. Conovici, M. Irimia, *Sistemul defensiv al davei getice de la Satu Nou–Valea lui Voicu*; O. Munteanu, *Ceramica Poienești–Lucașeuca: o tipologie a recipientelor de uz comun*; C. Preda, *Cu privire la retragerea romană din provincia Dacia*; A. Popa, *Cu privire la tipul de construcții de piatră cu două sau mai multe încăperi alăturate din aria culturii Sântana de Mureș–Cerneahov*; Al. Suceveanu, *Un nou document creștin din Scythia Minor*; S. Musteață,